

Farma zvířat

George Orwell

Analýza uměleckého díla

Zasazení výňatku do kontextu díla

- Když Major umíral na Panské farmě v Anglii, svolal ostatní zvířata a povídal jim o tom, jak je lidé na statku trápí a že musí být revoluce. Revoluce nastala. Zvířata vyhnala z farmy opileckého pana Jonese a s ním všechny ostatní lidi, a prasata coby nejinteligentnější zvířata se zmocnila vedení farmy. Nastalo období Zvířecí farmy a animalismu. Hymnou se stala píseň Zvířata Anglie, jejich heslem věta „čtyři nohy dobré, dvě nohy špatné“. Zvířata stanovila sedm přikázání, která musí být dodržována. Mezi nimi byla pravidla o tom, že žádné zvíře nesmí zabít jiné zvíře, nikdo nesmí pít alkohol, všechny zvířata jsou si rovna, žádné zvíře nesmí spát v posteli. Nejdříve šlo všechno pěkně – zvířata byla svobodná a pracovala skvěle. Jenom Molině se nová politika příliš nelíbila. Stýskalo se jí po tom, jak ji lidé hladili, krmili cukrem a zdobili jí hřívu pentlemi. Proto utíká z farmy k lidem. Dvě nejchytřejší prasata byla Kuliš a Napoleon. Tato dvě prasata se stala vůdci celé farmy. Některá zvířata se naučila číst a trochu psát, ale většina z nich byla velmi hloupá a ochotná poslouchat prasata na slovo. Lidé se snažili získat farmu zpět, ale zvířata je společnými silami porazila. Nejstatečněji ale bojoval Kuliš. Tato slavná bitva dostala název „bitva U Kravína“. Zvířecí farma se má stát vzorem pro celé okolí. Prasata plánují například zavést elektřinu. Napoleon s Kulišem se mezi sebou začali hádat. Kuliš chtěl postavit větrný mlýn, ale Napoleon ne. Napoleon vyhnal chudáka Kuliše a poslal na ně divoké psy, které si sám vychoval. Všem ostatním zvířatům napovídal lži a překroutil spoustu věcí. Hloupoučká zvířata mu uvěřila, že Kuliš se spojil s lidmi a v bitvě U Kravína se zachoval velmi zbaběle. Napoleon rozkázal stavět větrný mlýn a namluvil zvířatům, že větrný mlýn byl původně jeho nápad a Kuliš mu ho ukradl. Zvířata tvrdě pracují. Mlýn je stavěn třikrát. Jednou totiž spadne, podruhé je zničen lidmi. Zvířata mají čím dál horší podmínky k životu, pracují příliš tvrdě a mají nedostatek jídla. Pištík jim předhazuje čísla a statistiky o tom, jak se jejich situace rok od roku lepší, a zvířata mu slepě věří. Prasata zatím obydí dům pana Jonese. Jsou lenošní jako lidé. Spí v postelích, pijí alkohol a popravují sedm přikázání. Změní například to, že všechna zvířata jsou si rovna, některá jsou si ale rovnější, žádné zvíře nesmí pít alkohol přes míru a žádné zvíře nesmí spát v posteli s prostěradly. Vraždí ostatní zvířata. Ta si nechají namluvit, že skutečná znění Sedmi přikázání již zapomněla. Nejoddanější pracovník je kůň Boxer, jehož heslem je, že musí pracovat lépe a s chutí. Pracuje ale tolik, že se předře. Nedočká se důchodu, jak mu bylo slíbeno, ale je odvezen na jatka. Zvířata, která umí číst, tohle zjistí, když přijede řeznické auto. Pištík jim ale napovídá, že Boxer byl odvezen do nemocnice autem, které dříve patřilo řezníkovi, ale teď si ho koupil doktor. Prasata se naučí chodit po dvou a mezi ostatní zvířaty prochází s bičem. Začínají spolupracovat s lidmi a přejmenují farmu zpět na Panskou, s lidmi popíjí a hrají karty. Ostatní zvířata sledují, jak se v domě hádají prasata s lidmi a uvědomují se, že je od sebe nedokáží rozeznat. Prasata totiž vypadají jako lidé.

Téma a motiv

- Téma: Kritika a satira totálních režimů, postavených na nenávisti, manipulace s informacemi, demagogii, nesvobodě a utlačování; zobrazení logického dějinného cyklu DIKTATURA -> REVOLUCE -> POSTUPNÝ NÁVRAT K DIKTATUŘE

- Motivy: Totalismus, politika, hloupost, proradnost, intrikářstvím pokrytectví

Časoprostor

- Děj se odehrává kdesi v severní Anglii na fiktivní farmě ve fiktivní době

Kompoziční výstavba

- Děj má chronologickou kompozici, která je rozdělena na 10 kapitol.

Literární forma, druh a žánr

- Literární forma: próza
 - Literární druh: epika
 - Literární žánr: alegorický satirický román ve formě bajky
-

Vypravěč / lyrický subjekt

- Er-forma – autor jako vnější nezávislý pozorovatel děje

Postavy

- **Pan Jones** – majitel Panské farmy, z pohledu zvířat zlý pán, alkoholik, vyhnán z farmy
- **Major** – starý moudrý kanec (Lenin, jako první přišel s myšlenkou revoluce)
- **Kuliš** – prase, které chtělo vyhnat veškeré lidi z Anglie, snažil se naučit zvířata číst, psát, učil se animalismu. Nakonec byl vyhnán z farmy Napoleonem a byl považován za vyvrhele a zrádce.
- **Napoleon** – prase, které si vydobývalo poslušnost silou. Byl velmi krutý, nechal popravit mnoho zvířat. Vychoval si 9 psů, kteří ho neustále chránili. Také začal obchodovat s lidmi (Stalin).
- **Pišťík** – prase, první muž Napoleona, který neustále uklidňoval, že Napoleon má ve všem pravdu.
- **Boxer** – silný hřebec, velmi pracovitý jeho hesla byla „Soudruh Napoleon má vždycky pravdu“ a „Budu pracovat lépe a radostněji“ u Napoleona byl tak velmi oblíben. Nikdy neodmlouval a vždy poctivě pracoval a na to doplatil jednou když táhl kameny na dokončení mlýna, vůz se však převrhl. Prasata slíbila, že ho pošlou do nemocnice a však poslali ho rovnou k řezníkovi.
- **Benjamin** – osel, nejstarší a nejmrzutější zvíře na statku. Velmi ho zasáhla smrt jeho přítele Boxera. Nikdy nebyl pro ani proti revoluci.

Vyprávěcí způsoby

- Vyprávěcí a popisný slohový postup
- Přímá i nepřímá řeč

Typy promluv

- Dialogy
-

Jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku

- Spisovný jazyk, barvitě popisy
- Odborné termíny, slova se socialistickým zabarvením
- Archaismy, eufemismy

- Nově vytvořená slova (animalismus)
- Hojně přímé řeči – někdy hovorové výrazy
- I verše (Zvířata Anglie)

Tropy a figury a jejich funkce ve výňatku

- Metafory
 - Archaismy
 - Personifikace v celém díle
-

Kontext autorovy tvorby

- George Orwell:
 - Tvořil v průběhu 2. světové války (30. až 50. léta 20. století)
 - Byl antiutopista 20. století, je možné ho řadit do meziválečné anglické prózy, příp. mezi autory píšící prózu s prvky sci-fi
 - Narodil se 25. června 1903 v Motihari, Indie, zemřel 21. ledna 1950 v Londýně
 - Vl. jménem Eric Arthur Blair
 - Byl britským novinářem, esejistou a spisovatelem
 - Měl dvě sestry, starší Majorii a mladší Avril
 - Vyrůstal v Oxfordshiru a podle místní říčky Orwell si později dal svůj pseudonym
 - Blair vystudoval soukromou střední školu a prestižní Eton College
 - V roce 1922 šel pracovat pro Indickou imperiální policii v tehdejší Britské Indii (v Barmě)
 - Po roce 1936 se Orwell jako dobrovolník zapojil do španělské občanské války
 - Do roku 1940 psal Orwell recenze na knihy pro Nový anglický týdeník
 - Druhé světové války se neúčastnil kvůli vleklé tuberkulóze a v roce 1950 na ni zemřel
 - Byl členem anglické církve
- Díla:
 - Světovou popularitu se získaly jeho alegorické antiutopické romány Farma zvířat a 1984
 - Psal knihy o diktaturách komunistického typu
 - Orwellovy knihy a eseje se týkají politiky, komentují život své doby a zabývají se sociálními tématy
 - Je považován za jednoho z nejlepších anglických esejistů
 - V komunistickém Československu byl na seznamu zakázaných autorů

Literární / obecně kulturní kontext

- Vědecko-fantastická literatura – 2. polovina 20. století
 - V tomto období velký rozmach – rozvoj vědy (válka)
 - Spisovatelé mají dost existence člověka, současnosti -> utíkají k fikci
 - Otázky budoucnosti, politiky, mimozemských civilizací
 - Rozdíl: sci-fi (věda, technika, pokrok, budoucnost) x fantasy (více nadpřirozená – i mytologie)
 - Zástupci:

- G. Orwell (1903-1950)
 - Farma zvířat (1945)
 - 1984 (1949)
- Arthur C. Clarke (1917-2008)
 - 2001: Vesmírná Odysea (1968)
- R. Bradbury (1920-2012)
 - 451 stupňů Fahrenheita (1953)
- Stanislaw Lem (1920-2006)
 - Solaris (1961)
 - Golem XIV (1984)
 - Astronauti (1951)
- Isaac Asimov (1920-1992)
 - Já, Robot (1950)
- J. R. R. Tolkien (1892-1977)
 - Hobit (1937)
 - Pán prstenů – trilogie (60. léta)
- Lewis Clive Staples (1898-1963)
 - Tolkienův kolega a blízký přítel
 - Kosmická trilogie (1938-1945)
 - Letopisy Narnie (1950-1956)
- Anglická literatura mezi válkami
 - John Galsworthy (1867-1933)
 - Prozaik, dramatik, držitel Nobelovy ceny (1932)
 - Vystudovaný právník, cestoval po světě
 - Ve svých dílech analyzuje anglickou společnost
 - Celé dílo věnoval rodině Forsytů z viktoriánské doby:
 - Sága rodu Forsytů – trilogie
 - Moderní komedie – trilogie
 - Konec kapitoly
 - George Bernard Shaw (1856-1950)
 - Ir, dramatik, prozaik, kritik, esejista
 - Úředník v realitních kancelářích
 - 1925 Nobelova cena
 - Mistr satiry a vtípu
 - Díla:
 - Pygmalion, Ceasar a Kleopatra
 - Svatá Jana